

УДК 784.9

<https://doi.org10.31652/978-617-UAWCS-2025.17>**А.А. Барановська**

викладач

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

м. Вінниця, Україна

e-mail: alina210892@ukr.net**О.В. Газінська**

викладач

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

м. Вінниця, Україна

e-mail: gazinskaya.olesya@gmail.com**НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНІК ЕСТРАДНОГО ВОКАЛУ**

Анотація. У статті розглядаються особливості технік естрадного вокалу з акцентом на їхні наукові аспекти. Аналізуються фізіологічні, акустичні та технічні чинники, що впливають на якість вокального виконання. Окрему увагу приділено питанням вокального дихання, артикуляції, роботи з мікрофоном, використання міксту, твенгу, белтінгу, а також сценічної виразності та профілактики голосових розладів. Дослідження базуються на роботах провідних науковців у галузі вокального мистецтва, таких як Й. Сандберг, В. Веннард, С. Ріггс, І. Тітце, Р. Міллер та інших. Отримані висновки можуть бути корисними для викладачів вокалу, професійних співаків і студентів музичних спеціальностей.

Ключові слова: естрадний вокал, вокальна техніка, мікст, твенг, белтінг, вокальна гігієна, сценічна психологія, фоніатрія, мікрофонна техніка, артикуляція, дихання, тембр, вокальна педагогіка.

Abstract. The article examines the features of pop vocal techniques with an emphasis on their scientific aspects. Physiological, acoustic and technical factors that affect the quality of vocal performance are analyzed. Special attention is paid to the issues of vocal breathing, articulation, working with a microphone, the use of mixed, twang, belting, as well as stage expressiveness and prevention of voice disorders. The research is based on the works of leading scholars in the field of vocal art, such as J. Sandberg, V. Vennard, S. Riggs, I. Tietze, R. Miller, and others. The conclusions obtained may be useful for vocal teachers, professional singers, and students of music specialties.

Key words: pop vocal, vocal technique, mix, twang, belting, vocal hygiene, stage psychology, phoniatria, microphone technique, articulation, breathing, timbre, vocal pedagogy.

Спів – це один із найдавніших видів творчої діяльності. Він надзвичайно багатий за силою впливу, широтою можливостей та наявністю емпіричного матеріалу [1]. Вокальне виховання сприяє розвитку творчих здібностей людини, що проявляються в «асоціативності засвоєння знань, поетапного формування розумових дій, узагальнення і форм способів пізнання» [3, с. 382]. Разом з тим, вокальна культура, у контексті підготовки майбутніх фахівців є основою соціо-культурного фактору становлення особистості [8]. Тому, вважаємо, що питання вокального виховання молодого покоління є досить актуальним і потребує вивчення різноманітних наукових підходів.

Наукові праці в досліджуваній галузі охоплюють питання вокальної техніки, сценічної експресії, роботи з мікрофоном, а також збереження голосового апарату. Вагомий внесок у вивчення вокальних методик здійснили такі науковці, як Й. Сандберг, В. Веннард, С. Ріггс, І. Тітце, Р. Міллер, М. Гончаренко, О. Бондаренко та інші.

Формування основ естрадного виконавства в контексті підготовки вчителів мистецьких

спеціальностей вивчають вітчизняні науковці [1; 4; 6; 9].

Метою статті є дослідження наукових аспектів методики естрадного вокалу, зокрема фізіологічні, акустичні та технічні чинники, що впливають на якість вокального виконання. Особливу увагу варто приділити аналізу вокального дихання, артикуляції, роботі з мікрофоном, використанню міксту, твенгу, белтінгу сценічної виразності та профілактиці голосових розладів.

Виклад основного матеріалу. Естрадний вокал є одним із найпоширеніших видів вокального мистецтва, що характеризується синтезом технічних, емоційних і сценічних аспектів. У контексті вокальної педагогіки естрадний спів розглядається як окремий напрям, що потребує спеціалізованої методики навчання та розвитку. В умовах навчання майбутніх фахівців естрадний спів має потенційні можливості. Це полягає в тому, що «розвиток нових форм навчання, прогресивних технологій створюють можливість формувати у молоді не лише такі якості, як креативність, ініціативність і комунікабельність, самодостатність, а насамперед здатність до саморозвитку та самореалізації» [9, С.72-78].

Основою вокального виконання є контрольоване дихання, що визначає якість звукоутворення. Діафрагмальне (або *costo-abdominal*) дихання є ключовим компонентом у методиці навчання естрадного вокалу, оскільки воно забезпечує стабільність вокального тону, контроль гучності та динамічних змін у виконанні. Дослідження Й. Сандберга показують, що ефективне дихання сприяє запобіганню гіперфункціональним розладам голосового апарату [12, с. 50].

Чітка дикція та артикуляція є важливими для збереження зрозумілості вокального тексту. Вокальна фонетика передбачає вивчення специфіки формування голосних і приголосних у співі, а також їхнього впливу на резонансні характеристики голосу. В. Веннард у своїх роботах акцентував увагу на артикуляційних вправах, що сприяють покращенню чіткості вимови та адаптації вокаліста до різних стилів співу [7, с. 105].

На відміну від академічного вокалу, естрадне виконання тісно пов'язане з використанням мікрофонної техніки. Мікрофон дозволяє коригувати тембральні характеристики голосу, розширювати динамічний діапазон та мінімізувати голосове навантаження. Дослідження у сфері звукорежисури свідчать, що оптимальне розташування мікрофона та контроль гучності впливають на якість вокального звучання.

Естрадний вокал передбачає змішане звукоутворення (мікст), що поєднує грудний і головний регістри. Це забезпечує гнучкість вокального діапазону та рівномірність тембру. Наукові дослідження Інго Тітце підтверджують ефективність мікстової техніки для зменшення голосового напруження та покращення контрольованості звуку [13, с. 85].

Мікст є важливою вокальною технікою, яка використовується в естрадному співі для досягнення плавного переходу між грудним та головним регістрами. Ця техніка дозволяє зберегти природність звучання у всьому діапазоні голосу, уникати різких переходів між регістрами та запобігати перенапруженню голосових зв'язок. С. Ріггс у своїй методиці «Speech Level Singing» наголошував на важливості збалансованого міксту, що дає можливість співаку зберігати стабільний тембр і рівномірний вокальний тон без надмірного напруження [11, с. 65].

В. Веннард зазначав, що для правильного використання міксту важливо працювати над резонансним балансом, використовуючи позиціонування голосу та контроль повітряного потоку. У його дослідженнях зазначається, що ефективне використання міксту сприяє покращенню гнучкості голосу, що особливо важливо для виконання складних мелодичних ліній та вокальних прикрас [7, с. 112].

Крім того, дослідження в області вокальної акустики підтверджують, що мікст дозволяє зменшити навантаження на голосові зв'язки, запобігаючи розвитку патологій, таких як вузлики голосових складок. Тому вокальна педагогіка активно використовує вправи для розвитку міксту, спрямовані на зміцнення резонаторної опори, координацію голосового апарату та розвиток динамічного контролю звучання.

Окремою вокальною технікою, що використовується поряд із мікстом, є белтінг. Це техніка потужного голосоутворення, що дозволяє досягти дзвінкого, яскравого та

енергійного звучання у верхньому діапазоні голосу. Белтінг використовується у багатьох жанрах популярної музики, зокрема в рок-, поп- та мюзикловому співі. Він передбачає активну роботу діафрагми, збільшений тиск повітря та посилене використання грудного резонансу навіть на високих нотах.

Згідно з дослідженнями І. Тітце, правильний белтінг не шкодить голосовому апарату, якщо він виконується з належною технікою, що включає підтримку дихання, контроль голосових складок і резонаторне посилення [13, с. 95]. Вокальні педагоги рекомендують поєднувати белтінг із мікстовими техніками для досягнення балансу між потужністю звуку та його гнучкістю, що дозволяє вокалістам виконувати широкий спектр репертуару без надмірного навантаження на голосові зв'язки.

Ще однією важливою технікою в естрадному вокалі є твенг (twang). Твенг – це метод підсилення вокального сигналу за рахунок звуження глоткового простору, що створює яскравий, дзвінкий та проникливий звук [2]. Наукові дослідження в області вокальної акустики підтверджують, що твенг підвищує ефективність резонансного підсилення, що дозволяє співаку зберігати потужність голосу без надмірного навантаження на голосові зв'язки. Згідно з І. Тіце [13, с. 110], використання твенгу допомагає оптимізувати вокальну проекцію, забезпечуючи чистоту звучання навіть у складних акустичних умовах.

Твенг широко застосовується в поп-, рок- та мюзикловому співі, оскільки дозволяє створити ефектний та насичений звук, характерний для багатьох сучасних вокальних стилів. Дослідження вокальної педагогіки показують, що розвиток твенгу може значно покращити артикуляцію, стабільність звукового потоку та контроль динаміки голосу.

Психофізіологічні аспекти вокального виконання відіграють важливу роль у формуванні сценічного образу. Дослідження з нейрофізіології музичного виконання свідчать про значний вплив емоційного стану на вокальну продуктивність. Використання методів акторської майстерності та сценічної виразності, на чому наголошувала М. Гончаренко, сприяє підвищенню комунікативної ефективності вокаліста [2].

Вокальна гігієна та профілактика голосових дисфункцій є важливими аспектами методики естрадного вокалу. Наукові дослідження в області фоніатрії підкреслюють значення правильної вокальної розминки, гідратації голосових зв'язок та уникнення надмірного голосового навантаження для запобігання розвитку вузликів голосових зв'язок та дисфонії.

Методика викладання естрадного вокалу поєднує традиційні підходи вокальної педагогіки та сучасні наукові розробки. Основні елементи навчання включають:

- **Індивідуальний підхід** – адаптація методики до фізіологічних особливостей учня.
- **Поєднання вокальних стилів** – навчання різним технікам міксту, белтінгу, фальцету тощо.
- **Практика з мікрофоном** – розвиток мікрофонної техніки для покращення сценічного виконання.
- **Психологічна підготовка** – розвиток впевненості на сцені, контроль емоційного стану.
- **Робота з репертуаром** – підбір творів, що відповідають вокальним можливостям студента.
- **Фізична підготовка** – вправи для зміцнення дихальної підтримки та резонаторних навичок.
- **Вокальна імпровізація** – розвиток креативного мислення у виконанні.

Часто на заняттях з естрадного співу обирається твір з акустичним супроводом. У такому разі, виконавцю потрібно взаємодіяти із концертмейстером. Така взаємодія реалізується через «власну творчу активність, індивідуальні якості, обдарованість, певні відчуття та особливості сприймання музики. Спільною метою взаємодії є прагнення до узгодженості, взаємопроникнення та доповнення творчих задумів партнерів, досягнення ансамблевого звучання. У результаті чого, утворюється індивідуальний виконавський стиль, тобто власна інтерпретація твору» [5, с. 138; 14].

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що естрадний вокал є складною міждисциплінарною сферою, що поєднує вокальну акустику, фоніатрію, сценічну психологію та звукорежисуру. Основними чинниками, які впливають на якість вокального виконання, є контроль дихання, артикуляція, мікрофонна техніка, сценічна виразність та використання специфічних вокальних технік, таких як мікст, белтінг і твенг.

Наукові дослідження підтверджують ефективність цих технік для збереження здоров'я голосового апарату та досягнення високого рівня вокального виконання. Зокрема, застосування міксту дозволяє уникнути різких переходів між регістрами, белтінг сприяє формуванню потужного і дзвінкого звучання, а твенг підвищує резонансні характеристики голосу.

Подальші дослідження в цій галузі можуть бути зосереджені на інтеграції цифрових технологій у навчальний процес, розширенні методик дистанційного навчання вокалу та вивченні впливу нейронауки на розвиток вокальної майстерності. Залучення сучасних підходів до вокальної педагогіки сприятиме вдосконаленню навчальних методик та підготовці висококваліфікованих вокалістів.

Список використаних джерел:

1. Барановська А., Сідорова І. Арттерапевтичні властивості вокально-хорового мистецтва у практиці освітнього середовища. *Професійна мистецька освіта*. Методичні аспекти: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф., 07.02.2024 / МОН України; КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Київ: Академперіодика, 2024. С. 73-78.
2. Гончаренко М. Методика естрадного вокалу. Київ: Видавництво НАУ. 2015. С. 23-56.
3. Куцерак Т. О., Сідорова І.С. Особливості формування творчих здібностей особистості. The III International Scientific and Practical Conference «Modern challenges to science and practice», January 24–26, Varna, Bulgaria. P. 381-384. <http://repositc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/14731/1/Modern-challenges-to-science-and-practice.pdf#page=382>
4. Попова А. В. Техніка тванг у сучасній виконавській практиці. Україна у світових глобалізаційних процесах: культура, економіка, суспільство : тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 25–26 берез., 2020 р. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2020. С. 223–225.
5. Сідорова, І. С., Стребкова, Д. В., Науменко, І. В. Організація творчої взаємодії викладача, концертмейстера і студента у процесі освоєння вокально-хорових дисциплін. Інноваційна педагогіка. Видавничий дім «Гельветика», Одеса. Вип, 57, 2023. С.137-141.
6. Швець І. Б. Формування основ естрадного виконавства в контексті підготовки сучасного вчителя музичного мистецтва. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. К., 2014. № 38. С. 487–491.
7. Vennard, W. *Singing: The Mechanism and the Technic*. Carl Fischer Music. 1967. С. 88-132.
8. Dumchak, I., Kachmar, O., Mochalova, N., Oleksandrenko, K., & Sidorova, I. (2024). Socio-cultural factors influencing students' learning experience: a crosscultural study. *Revista Eduweb*, 18(3), 264-275. <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2024.18.03.20>
9. Liudmyla Vasylevska-Skupa, Tetiana Belinska, Kateryna Kushnir, Iryna Sidorova, Lidiia Ostapchuk. Science-Modern Formation of mastery of artistic and pedagogical communication of future teachers of music in the process of vocal and choral activities. *Moderní věda*. Praha. Česká republika, Nemoros. 2022. № 1. P. 72-82. https://drive.google.com/file/d/17iV0kthkZ_olMAWgveL_dtpnSqPZGu4Z/view
10. Miller, R. *The Structure of Singing: System and Art in Vocal Technique*. Schirmer Books. 1996. С. 102-136.
11. Riggs, S. *Singing for the Stars: A Complete Program for Training Your Voice*. Alfred Music. 1992. С. 55-89.
12. Sundberg, J. *The Science of the Singing Voice*. Northern Illinois University Press. 1987. С. 45-78.
13. Titze, I. *Principles of Voice Production*. National Center for Voice and Speech. 2000. С. 67-120.